

роҳбари унвонҷӯ Юсупова Сурайё Абдумачидовна дар мавзӯи “Таҳлили луғавӣ-семантикӣ ва сохтори воҳидҳои луғавии марбут ба наботот дар шеваҳои ҷанубӣ ва ҷануби шарқии забони тоҷикӣ” барои дарёфти дараҷаи номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10. 02. 22 – Забонҳои халқҳои кишварҳои хориҷӣ Аврупо, Осиё, Африқо, сокинони бумии (аборигенҳо) Амрико ва Австралия (забони тоҷикӣ)

Дар замони муосир ба забонҳои дунё, ки дар муқобили равандҳои ҷаҳонишавӣ муқовимат карда наметавонанд, хатари аз байн рафтаи таҳдид мекунад. Забони тоҷикӣ аз ғуҷуғуғаттарин забонҳои дунё бошад ҳам, ба ин равандҳо бетафовут буданамон нодуруст мебуд. Ин аст, ки ба пояҳо ва сарчашмаҳои, ки забони тоҷикӣ аз онҳо ғизо мегиранд, таваҷҷуҳи хоса карда, онҳоро ҳаматара омӯхта, барои мустаҳкам намудани таркиби луғавии забонамон имкониятҳои мавҷударо истифода карданамон зарур аст.

Яке аз сарчашмаҳои асосии таъмини таркиби луғавии забони тоҷикӣ шеваҳои забонамон мебошанд, ки дар онҳо ҳазорон истилоҳоти соҳавӣ маҳфуз аст. Барои истифодаи самараноки онҳо ҷамъоварӣ ба таҳқиқи илмӣ онҳо зарур аст. Ҳарчанд, омӯзиши шеваҳои забони тоҷикӣ таърихи беш аз садӯ панҷоҳсола дошта бошад ҳам, ба масъалаи омӯзиши илмӣ ғуҷуғуғҳои мавзӯии таркиби луғавии онҳо кам таваҷҷуҳ шудааст. Маҳз дар ҳамин қабатҳои луғавӣ калимаю истилоҳоти соҳавӣ маҳфуз аст, ки барои ташаккули таркиби луғавии забони меъёри тоҷикӣ заруранд. Ин зарурати илмӣ ва амалии омӯзиши қабатҳои луғавиро ба инобат гирифта, шогирд Юсупова Сурайё Абдумачидовна ба масъалаи таҳқиқи луғавӣ-семантикӣ ва сохтори воҳидҳои луғавии марбут ба наботот дар шеваҳои ҷанубӣ ва ҷануби шарқии забони тоҷикӣ камар бастанд.

Баррасии масъалаи мазкур дар шакли диссертатсионӣ бори аввал сурат гирифтааст. Хубии кор дар он аст, муаллиф танҳо ба як қабати луғавии

шеваҳо таваҷҷуҳ кардааст. Ин кор ба ӯ имконият додааст, ки ҳадди аксари калимаю истилоҳоти мавҷудаи шеваҳои ҷанубӣ ва ҷануби шарқии забони тоҷикиро ҷамъоварӣ ва таҳлил намояд.

Шогирд барои муайян кардани ҷойгоҳи калимаю истилоҳоти марбут ба наботот ва хулосаҳои илмӣ дуруст баровардан осори илмӣ-назариявии мансуб ба таърихи забони тоҷикӣ, забони адабии ҳозираи тоҷикӣ ва асару мақолаҳои нашргардидаи шевашиносиро хуб омӯхта, дар диссертатсия ба кор бурдааст.

Номи рисола, бобҳо, фаслҳо ва зерфаслҳо илмӣ буда, чун як занҷир ба ҳам алоқаманданд ва ҳамдигарро пурра менамоянд.

Методҳои интихобкардаи таҳқиқ ба мақсад мувофиқанд, зеро онҳо аз таҷрибаи илмӣ шевашиносон гузаштаанд ва кори шогирд, бешубҳа, аҳамияти калони назариявӣ ва амалӣ дорад, ки дар диссертатсия дарҷ гардидааст.

Дар тӯли чандин сола, ки шогирд ба ин масъала сари кор дорад, бо маърузаҳои илмӣ дар конференсия ва семинарҳо гузоришҳо дода, қисматҳои асосии корро муаррифӣ кардааст. Дар шакли мақолаҳои илмӣ низ коркарди диссертатсия дида мешавад.

Шогирд қобилияти мустақилона матраҳ намудани масъалаҳои илмӣ марбут ба мавзӯро дорад ва малакаҳои илмиаш сайқалёфтаанд. Баҳсҳои илмӣ ӯ дар кори пешниҳодшуда бо маданияти баланд сурат мегирад.

Дар маҷмӯъ диссертатсияи Юсупова Сурайё Абдумачидовна дар мавзӯи “Таҳлили луғавӣ-семантикӣ ва сохтории воҳидҳои луғавии марбут ба наботот дар шеваҳои ҷанубӣ ва ҷануби шарқии забони тоҷикӣ” кори анҷомёфта меҳисобам ва онро барои муҳокима ва дифоъ тавсия медиҳам.

Роҳбари илмӣ:

Узви вобастаи академияи

илмҳои ҶТ, д.и.ф.,

Имзои С.Раҳматуллозодаро тасдиқ мекунам:

Нозири калони кадри Институти

забон ва адабиёти ба номи

Абӯабдулло Рӯдакии АИ ҶТ

С. Раҳматуллозода

С. Муродова